

Club de lectura

Vicent Andrés Estellés.

Vint-i-cinc poemes

L'autor

Vicent Andrés Estellés (Burjassot, 1924 — València, 1993) va néixer en una família de forners. Quan esclatà la Guerra Civil tenia dotze anys i el record que en tenia no era excessivament dolent. Durant aquell període va aprendre els oficis de forner i d'orfebre, però també mecanografia. La guerra així com nombroses morts viscudes de prop durant la infància va influir molt en la seva obra, on la mort és un tema recurrent.

Més tard va passar la joventut a València, on va afeccionar-se de forma autodidacta a la literatura. Els autors que més el van influir en aquesta etapa van ser: Baudelaire, Neruda, Eluard, Pavese i Walt Whitman. Pel que fa a la literatura catalana, el van marcar especialment: Verdaguier, Carner, Riba, Rusiñol, Ausiàs March, Màrius Torres, Salvat-Papasseit i Rosselló-Porcel

El 1942, amb setze anys, va publicar el seu primer article al diari *Jornada*, i a partir de llavors, va marxar a estudiar periodisme a l'Escola Oficial de Periodisme a Madrid, on va cursar la carrera com a becat. Tres anys després va fer el servei militar a Navarra. El 1948, amb vint-i-quatre anys, va tornar a València per treballar com a periodista al diari *Las Provincias*, dirigit per un dels millors periodistes valencians del segle XX: Martí Domínguez i Barberà, on feia tot tipus de reportatges. Allà va

entaular amistat amb Joan Fuster i Manuel Sanchis i Guarnier i va establir una relació amb la seva futura muller Isabel, que també va marcar la seva obra literària.

El 1955 es va casar amb Isabel, amb qui va tenir una filla que va morir als quatre mesos: així va ancorar-se per sempre el tema de la mort a la seva obra i, en particular, al *Coral romput*, "La Primera Soledad" i "La Nit", inspirats en aquell fet. El 1958 arribà a redactor en cap del diari, càrrec que va ocupar fins l'any 1978, en què «fou arbitràriament substituït sense la menor delicadesa.»

El comiat del diari li suposà una espècie de jubilació anticipada als cinquanta-quatre anys, que alhora va fer-lo dedica íntegrament a la seva obra i participar en mostres i altres activitats culturals: de fet, el mateix 1978 va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes i, el 1984, el Premi de les Lletres Valencianes. Durant uns anys es va traslladar a viure a Benimodo, convidat oficialment per les autoritats. En aquests anys combina la poesia amb la prosa.

En els últims anys encara va rebre nombrosos premis i homenatges, com el de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada (Conflent) en 1990 o el dels Premis Octubre.

Vint-i-cinc poemes

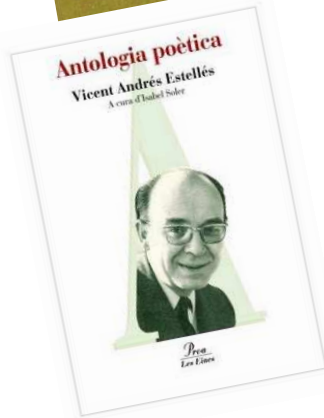
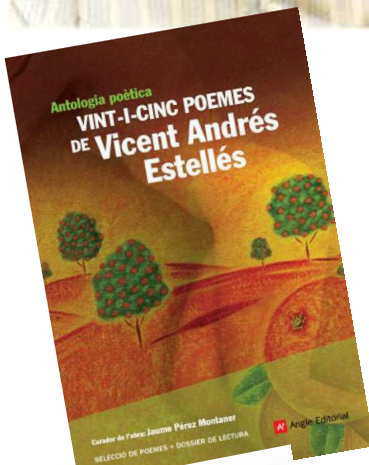
Els textos antologats en aquest recull responen a les obres següents: *Ciutat a cau d'orella*, *Donzell amarg*, *La nit*, *Llibre de Meravelles*, *El gran foc dels garbons*, *L'Hotel París*, *Horacianes*, *Hamburg*, *Pedres de foc*, *Antibes*, *Ora marítima*, *Sonata d'Isabel* i *Declaració de principis*. La selecció s'ha fet prenent com a referència la versió de les *Obres completes* així com la vintena edició de *Llibre de Meravelles*.

Sabíeu que...

L'obra d'Estellés ha estat traduïda al castellà, l'anglès, al francès, l'alemany i a altres llengües.

Els seus poemes han estat recitats i musicats per actors i cantants com Celdoni Fonoll, Ovidi Montllor, Maria del Mar Bonet, Paco Muñoz, Nelo Sorribes, Carles Barranco, Rafa Xambó, Josep Blay o Obrint Pas, per exemple.

El febrer de 2008 Joan Ollé va portar *Coral Romput* al teatre en un espectacle en què van participar actors com: Montserrat Carulla, Pere Arquillué, Joan Anguera i Eduard Farelo així com els músics: Toti Soler i Lluís Cartes

Vint-i-cinc poemes
(dimarts 28/02/12)

Què n'han dit?

Els temes de Vicent Andrés Estellés, en una última reducció, tenen la nua elementalitat de la vida de cada dia: la fam, el sexe, la mort. [...] El cas és que l'Estellés "obre els ulls" -tots els sentits- en la sinistra etapa dels grans pànics, quan no hi havia espai ni temps per al respir, i la gent respirava com podia. L'amor venia a ser el que ell diu: racons furtius, desigs sufocats, fantasies meticuloses. I la fam: racionaments, estraperlos, llum taxada. Subterrània, en la poesia de l'Estellés, hi ha una mena d'il·lusió feroç, entorn de pa, de la taula de la infància, de l'aroma estimulant d'una salut esvaïda. Com la mort: la mort aleshores més "mort" que mai: no era solament un home o una dona, una criatura que morien... L'exaltació pàrpica, la llàgrima davant la penúria sistemàtica, el taüt previsible, industrial com el dol que s'hi enquadra, són vivències que tenen una datació exacta, tal com surten en els poemes de Vicent Andrés Estellés.

FUSTER (J): "Nota provisional i improvisada sobre la poesia de Vicent Andrés Estellés", dins el volum I de l'Obra Completa de Vicent Andrés Estellés: *Recomane tenebres*. València: Tres i Quatre, 1972

Francesc Parcerisas ha definit així la poesia de Vicent Andrés Estellés: "la seva poesia parteix d'uns elements ben determinats: el món quotidià i els seus aspectes més vulgars, el diàleg amb alguns autors predilectes (Ausiàs March, Garcilaso, Horaci, Catul i els poetes catalans des de Riba i Foix fins a Espriu i Ferrater), la vindicació d'un poble i d'una llengua sotmesos al silenci i, per damunt de tot, la necessitat obsessiva d'escriure per tal de deixar constància del món i de l'experiència del poeta, de catalogar la realitat en forma de paraules, i l'exaltació de les relacions eròtiques com a motivació bàsica d'aquesta vida i únic enfrontament significatiu amb la mort.

BOU (E): "Vicent Andrés Estellés, una inconformitat", Serra d'Or, juliol-agost, 1978

Per a un poeta-narrador, periodista, com Vicent Andrés Estellés, l'erotisme és, gairebé sempre l'inici orgiàstic de la representació de la festa dels sentits, de la comunió eufòrica amb la circumstància personal i passional del poeta.

Però és també, per paradoxa, la commemoració de l'instant efímer que, d'una banda, ens allibera de la mort i de l'altra la preannuncia. Fet que situa Andrés Estellés en un corrent temàtic fonamental al llarg de tota la història del pensament: la dialèctica eros-thànatos, la tensió entre mort i amor, que ja arrenca dels diàlegs platònics i travessa tota la literatura universal, expressa prodigiosament les paradoxes del poeta, la seva capacitat de convertir l'instant en una espurna significativa de la reflexió omnipresent sobre la mort.

RIERA (I).- Pròleg a *Poesia eròtica*. Antologia a cura de Jaume Pérez Montaner. Barcelona: Laia, 1985

Fonts:

<http://www.escriptors.cat/autors/andresv/>

<http://lletra.uoc.edu/ca/autor/vicent-andres-estelles>

<http://www.teatrelliure.com/indexcat.htm>

Obres de Vicent Andrés Estellés

Poesia

Ciutat a cau d'orella.- València, L'Espiga, 1953.

La nit.- València, 1956

Donzell amarg.- Pedreira, 195

L'amant de tota la vida.- València, L'espiga, 1965

Lletres de canvi.- Palma, 1970

L'inventari clement.- Gandia, L'Ajuntament, 1971

L'ofici de demà.- Palma, Moll, 1971

La clau que obri tots els panys.- València, Diputació, 1971

Llibre de meravelles.- Estel, 1971

Primera audició.- València, 1971

Boix, Heras, Armengol.- Palma de Mallorca, Pelaires, 1972

Hotel París.- Barcelona, Eds. 62, 1973

Hamburg.- Barcelona, Eds.62, 1974

El gran foc dels garbons.- València, Eliseu Climent, 1975

Tancat a l'Alter.- 1975

Manual de conformitats.- València, Eliseu Climent, 1975

Antibes.- Barcelona, Eds. 62, 1976

Balanç de mar.- València, Eliseu Climent, 1978

El procés.- Barcelona, Proa, 1978

Festes llunyanes.- Barcelona, El Bardiol, 1978

Lletra al pintor Josep Renau.- València, Eliseu Climent, 1978

Document de Morella.- Tarragona, Foc Nou, 1979.

El corb.- Barcelona, Quaderns Crema, 1979.

Les cançons d'Ariadna.- Barcelona, Proa, 1979

Manuscrits de Burjassot: Llibre de Meravelles.- València, Eliseu Climent, 1979.

Ofici permanent a la memòria de Joan B. Peset que fou afusellat a Paterna el 24 de maig de 1941.- València, Eliseu Climent, 1979.

Poemes preliminars.- Manacor, Ajuntament, 1983

Cant a València.- Andorra la vella, Serra Airoda, 1984.

Cançonet de Ripoll.- Barcelona, Empúries, 1985

Raïm diürn.- Barcelona, Proa, 1986

El forn del sol.- València, Proa, 1986

Primera soledad.- València, IVEI, 1988

Odes temporals. La casa de la música vora el mar.- Barcelona, Eds. 62, 1989

Puig Antich.- Barcelona, Empúries, 1989

Mare de Terra.- Barcelona, eds.62, 1992

Testar.- València, 1993

Mural del País Valencià.- València, Eliseu Climent, 1996

Novel·la

El coixinet.- Barcelona, Laia, 1988

Teatre

Oratoris del nostre temps.- València, Eliseu Climent, 1978.

Dos drames i una farsa.- València, Denes, 2002

Infantil i juvenil

Aventures d'un dia de mercat.- València, Conselleria de Cultura,

Tel. 972880304

biblioteca@puigcerda.cat

www.bibgirona.net/puigcerda/